

Tematické okruhy ke státní závěrečné zkoušce programu FF B-CJ Český jazyk a literatura pro studenty imatrikulované od podzimu 2019 včetně, specializační plán čeština pro cizince

Ústní zkouška se skládá 1. z praktické analýzy konkrétního textu (fonetika; porozumění, abstrahování hlavních myšlenek; gramatická, slovtvorná a lexikální reflexe textu v komparativní, typologické a translatické perspektivě) a 2. z teoretické části (jedna jazyková a jedna literární otázka na základě tematických okruhů ke státní závěrečné zkoušce).

Vylosovaná literární otázka bude modifikována podle seznamu četby, který student s sebou přinese ke státní závěrečné zkoušce.

I. LITERÁRNÍ ČÁST

i. Teorie literatury

1. Literární věda, její problémy a disciplíny; historie a současnost oboru
2. Naratologie – pojmy a problémy, historie a současnost oboru
3. Versologie – pojmy a problémy, historie a současnost oboru
4. Genologie – pojmy a problémy, teorie románu
5. Figury a tropy, klasické a kognitivní pojetí metafory
6. Literární komunikace, sémiotika, modelový autor a modelový čtenář
7. Estetická funkce a mimoestetické funkce literatury, estetický účinek, smysl literárního díla
8. Literárněteoretické směry zaměřené na autora a autorský záměr; intencionální klam
9. Textocentrické směry v literární teorii; intertextualita

10. Recepčně orientované směry v literární teorii, teorie nedourčenosti a mezer
11. Literatura jako fikce a teorie fikčních světů
12. Literatura a gender, základní problémy feminizmu; postmoderní myšlení v literární teorii

ii. Starší česká literatura

1. Staroslověnské písemnictví – se zaměřením na literární texty v užším slova smyslu: Životy a Proglas
2. Středověká legendistika – charakteristika, základní typy a jejich představitelé, příklad filiací, vývoj
3. Středověká lyrika: duchovní a světská – charakteristika, příklady, vztahy mezi tzv. duchovní a světskou tvorbou
4. Středověká rytířská epika – charakteristika, příklady, zejména Alexandreida a Tristram a Izalda
5. Středověká kronika – charakteristika, vývoj, příklady, zejména Kosmova kronika, Kronika t. ř. Dalimila, kronikářství doby Karlovy
6. Literatura doby husitské – proměny žánrového systému, příklady, zejména skladby Budyšínského rukopisu a srovnatelné texty literatury protihusitské
7. Literatura renesančního humanismu, doba tzv. raného, zobecněného humanismu a popularizovaného humanismu – základní žánry, jejich charakteristika a příklady textů, hlavní představitelé jednotlivých etap, zejména Všehrd, Hasištejnský, Blahoslav, D. Adam z Veleslavína, Campanus, Westonia, Lomnický z Budče
8. Baroko katolické a evangelické – základní žánry s příklady textů, dílo Michново, Bridelovo, Kadlinského, Balbínovo, barokní kancionál a homiletika, lyrika alamodová; dílo Komenského

iii. Česká literatura 19. století

1. Pojetí národní literatury v dějinách české literatury a různé metodologické přístupy k literatuře 19. století od konce 19. století po současnost – pozitivistický, strukturalistický, marxistický a poststrukturalistický přístup; periodizace literatury 19. století a problematika literárních směrů – lineárně kauzální, teleologické a diskurzivní výkladové modely literatury
2. Osvícenská a obrozenská věda a Jungmannův program národní kultury – žánr jazykové obrany, teritoriální a jazykové pojetí národa, vlast a národ, idea slovanské vzájemnosti

3. Česká poezie první poloviny 19. století mezi klasicismem a romantismem – charakteristika klíčových osobností, žánrů, dobové poetiky a estetiky
4. Česká próza od konce 18. do poloviny 19. století mezi klasicismem, romantismem a biedermeierem – charakteristika klíčových osobností, žánrů, stylu a narativních postupů populárního čtiva knížek lidového čtení a esteticky náročné prózy
5. Česká poezie druhé poloviny 19. století mezi romantismem, realismem a parnasismem – generace tzv. májovců a ruchovců/lumírovců; dobové časopisy a almanachy; program a jeho naplnění; žánrová a stylová diferenciac
6. České divadlo a drama od konce 18. století po rok 1848 – osobnosti, instituce, žánry, dobová poetika a estetika; české drama a divadlo ve druhé polovině 19. století mezi romantismem, realismem a parnasismem – generace tzv. májovců a ruchovců/lumírovců; Prozatímní a Národní divadlo a jejich repertoár; žánrová a stylová diferenciac
7. Proměny české prózy ve druhé polovině 19. století mezi romantismem, parnasismem, realismem a naturalismem až po Českou modernu – generace tzv. májovců a ruchovců/lumírovců, žánrová a stylová diferenciac
8. Překlady z cizích literatur a jejich význam pro rozvoj české literatury v 19. století; Literární časopisy a almanachy 19. stol. a jejich význam pro rozvoj kritického myšlení o literatuře – osobnosti, programy, spory a polemiky v souvislosti s dobovými estetickými a poetologickými požadavky

iv. Česká literatura 1. poloviny 20. století

1. Česká poezie od 90. let 19. století do roku 1918 – období moderny a secese, nové umělecké směry (symbolismus, dekadence, impresionismus; novoklasicismus, vitalismus, civilismus ad.)
2. Česká próza od 90. let 19. století do roku 1918 – období moderny a secese, nové umělecké směry (symbolismus, dekadence, impresionismus; novoklasicismus, vitalismus, civilismus ad.)
3. České drama od 90. let 19. století do roku 1918 – období moderny a secese, nové umělecké směry (symbolismus, dekadence, impresionismus, novoklasicismus, vitalismus ad.)
4. První světová válka v literatuře – historický kontext, válečná tvorba autorů, expresionismus
5. Česká poezie meziválečného období – nástup avantgardy, poetismus, surrealismus, spirituální poezie ad.

6. Česká próza meziválečného období – nástup avantgardy, fantastika a sci-fi, imaginativní próza, baladická próza, legionářská próza, ruralistická próza, psychologická próza, próza sociálního realismu ad.
7. České drama meziválečného období – expresionistické drama, problémové drama, společenské drama, avantgardní divadlo ad.
8. Druhá světová válka v literatuře – historický kontext, válečná tvorba autorů, skupina 42
9. Literární časopisy a almanachy od 90. let 19. století do roku 1945 a jejich význam pro rozvoj kritického myšlení o literatuře – osobnosti, programy, spory a polemiky v souvislosti s dobovými estetickými a poetologickými požadavky
10. Literární kritika od 90. let 19. století do roku 1945 – osobnosti, typy kritiky a její ideové předpoklady

v. Česká literatura 2. pol. 20. století

1. Literatura období 1945–1960 – reakce na okupaci, válku, osvobození a únor 1948, vývoj v kultuře, literatuře a společnosti; hlavní pojmy, díla a autoři publikující v ČSR
2. Šedesátá léta 20. stol. – proměny a vývojové tendence v české literatuře a kultuře v 60. letech, jejich historické ukotvení a význam
3. Sedmdesátá a osmdesátá léta 20. stol. – charakteristika období a literatury tzv. normalizace; hlavní díla a autoři publikující v ČSSR, exilu a samizdatu, periodika a nakladatelství v ČSSR a v zahraničí
4. Devadesátá léta 20. stol. – charakteristika společenských a uměleckých změn, výklad pojmů a přehled teorií, výklad významných děl české literatury.
5. Od 1990 do současnosti – vývojové tendence v poezii a próze, nová nakladatelství a periodika, úkoly literární kritiky; reprezentující autoři
6. Divadlo a drama ve 2. pol. 20. století – vývoj a proměny, autoři a díla